

El grup municipal **MÉS per Palma** a l'Ajuntament de Palma presenta al proper Plenari, previ dictamen de la Comissió Informativa corresponent, la següent **PROPOSICIÓ** relativa a:

PROPOSTA DE RENATURALITZACIÓ DE LA CIUTAT

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Un dels principals reptes de les ciutats del segle XXI és la seva adaptació als efectes del canvi climàtic. Les altes temperatures i les fortes pluges -que tenen lloc de cada vegada més, amb episodis de tempestes fortes que generen problemes d'inundacions-, afecten també greument les ciutats i el benestar de les persones que hi viuen. A més, cal tenir en compte que aquestes circumstàncies afecten encara de forma més especial les regions i les ciutats mediterrànies com Palma.

Durant les darreres dècades del segle XX especialment, però també durant els primers anys dels 2000, es va dur a terme una dinàmica d'asfaltatge i pavimentació de carrers, parcs i espai públic de les ciutats que ha provocat que moltes d'elles, com és el cas de Palma, disposin de poques zones verdes i que la superfície majoritària estigui coberta d'asfalt i paviment. Així, durant la segona meitat del segle XX el predominant paper del cotxe en la planificació de les ciutats ha generat alts nivells de contaminació ambiental i estils de vida sedentaris i ha augmentat els efectes del canvi climàtic. Aquesta situació ha fet que a les ciutats es produeixi el conegut efecte "illa de calor", que provoca que als espais afectats les temperatures augmentin de manera considerable, en tot cas per damunt de la mitjana d'altres espais verds o amb ombra. A més, davant les pluges d'alta intensitat també es produeixen problemes d'evacuació de l'aigua, la qual cosa genera inundacions en alguns punts i carrers.

Per aturar l'increment progressiu de la temperatura és necessari actuar amb decisió i rapidesa en una sèrie de qüestions relacionades amb l'emissió de CO2 i la defensa del medi ambient. Hi ha molts fronts oberts, i un d'ells és l'excés d'asfalt a les ciutats. Cal eliminar-lo.

A més, la calor ja és un dels principals reptes per a la salut urbana. Les dades de 2022 indiquen xifres de milers de morts a l'Estat espanyol a causa de les onades de calor, que també agreugen les malalties cròniques i afecten la salut mental de les persones. A més, venen associades amb condicions d'anticlò que propicien que es concentrin contaminants atmosfèrics, partícules, ozó i compostos volàtils, convertint les ciutats en una olla de fenòmens complexos. Es tracta, per tant, d'un assumpte de salut pública de primer nivell.

Actualment, moltes ciutats europees i del món estan revisant aquesta qüestió per tal de renaturalitzar-se, tot retirant les superfícies d'asfalt i de paviment. L'objectiu és que la terra respiri i augmentar el benestar dels seus habitants. Es tracta de recuperar zones verdes i terrenys naturals, refrescar les ciutats i reactivar la biodiversitat.

En molts casos, aquestes polítiques de retirada d'asfalt s'han fet de forma consensuada amb els veïnats i veïnades dels barris afectats o, fins i tot, fent-los partícips de les accions de retirada. Alguns exemples capdavanters han estat Portland i Chicago als EUA, Lovaina a Bèlgica o Amsterdam i Rotterdam a Holanda. Milà ha despavimentat més de 27.000 km². París ha suprimit una superfície de 45.000m² d'asfalt i en vol eliminar el 40% els propers anys, sembrant centenars de milers d'arbres i augmentant les zones verdes. L'Estat francès està destinant 540 milions d'euros a projectes d'ecologia urbana.

Davant les onades de calor cada vegada són més els ajuntaments que abracen una estratègia que no fa molt de temps semblava tabú: invertir en eliminar formigó i asfalt, enlloc de posar-ne més. Destapar rius urbans, convertir aparcaments en microparcs, impulsar corredors verds o omplir de verd patis escolars són algunes de les receptes que s'estan impulsant per introduir la naturalesa a les ciutats i per fer-les més habitables davant la crisi climàtica. Així, a l'Estat Espanyol ja hi ha nombroses accions en aquest sentit a Barcelona, Alacant, Pontevedra, Còrdova, Sant Sebastià, Lleida o Madrid. Cal tenir en compte que moltes d'aquestes ciutats han aconseguit fons Next Generation per a projectes de renaturalització.

Pel que fa a Palma els estudis assenyalen que la temperatura de la ciutat és fins a 4 graus superior a la de la seva àrea circumdant a causa dels materials i tipus de superfície -principalment impermeables i de color gris i negre com el formigó i l'asfalt-, la qual cosa hi agreuja fenòmens com l'efecte "illa de calor". Una dada que mostra aquest efecte és l'evolució de la temperatura, amb un augment general. Les dades registrades els darrers 38 anys permeten detectar un increment de les temperatures mitjanes de l'ordre de 2 °C, i de les màximes de 3 a 5 °C. També augmenten els dies amb temperatures de més de 30 graus (ara ja són 40) i una reducció molt important dels dies amb temperatures inferiors a 0 graus, que han passat de ser 21 el 1980 a només 7 el 2018.

A tot això s'ha d'afegir que la Organització Mundial de la Salut (OMS) recomana viure a 300 metres d'una zona verda pels efectes beneficiosos que té per a la salut de la ciutadania: la naturalesa redueix l'estrès i minimitza el risc de certes malalties. Tot i això, moltes ciutats europees (com Palma) no arriben ni molt manco, encara, als estàndards mínims recomanats.

En definitiva, els beneficis de la despavimentació van més enllà de l'estètica. Els estudis han demostrat que les superfícies permeables ajuden a disminuir el risc d'inundacions i les temperatures a les àrees urbanes. A mesura que el món s'enfronta a desafiaments ambientals cada vegada majors, la despavimentació es presenta com una solució innovadora i necessària per fer de les ciutats llocs més sostenibles i habitables.

Per altra banda, durant el darrer any s'ha procedit, per part de l'equip de govern, a la retirada de nombrosos arbres presents als carrers i als parcs de Palma, en la majoria dels casos a causa de malalties o de la realització de diferents obres. Aquesta retirada s'ha fet sense mantenir cap tipus de diàleg amb els veïnats i les veïnades, que són els directament afectats en la seva salut per la retirada d'aquest element vegetal. Tampoc sense que s'anunciàs cap termini concret per a la seva reposició. Tot i els reiterats anuncis fets pel govern municipal de transformar l'antiga Mesa de l'Arbre en una Mesa Palma Verda, en l'àmbit de la qual s'havien de tractar aquest i altres temes relacionats amb els espais verds de la ciutat, a hores d'ara, un any després de les eleccions, no en sabem cap novetat.

Per tot això, el grup municipal **MÉS per Palma** presenta la següent

PROPOSTA D'ACORD

1. El ple de l'Ajuntament de Palma insta a l'equip de govern a posar en marxa un Pla per a la renaturalització de la ciutat, que contempli la despavimentació de carrers, parcs, escoles i espais públics, així com la creació de corredors verds.
2. El Ple de l'Ajuntament de Palma insta a l'equip de govern a emprendre accions de renaturalització i despavimentació de la ciutat de forma comunitària conjuntament amb els veïnats i les veïnades.
3. El ple de l'Ajuntament de Palma insta a l'equip de govern a convocar i consensuar aquest Pla en el si de la Mesa Palma Verda.

Palma, 11 de juliol de 2024

Neus Truyol Caimari
Portaveu del grup municipal
MÉS per Palma